

MARIBORSKI VEČERNIK „JUTRA“

Cena 1 Din

Uredništvo in uprava: Maribor, Grajski trg 7 / Tel. uredništva in uprave 24-55
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 14. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 din, dostavljen na dom 12 din / Oglasi po ceniku / Oglase sprejema tudi oglasni oddelek »Jutra« v Ljubljani / Poštni ček. rač. št. 11.409

CMD

Duh tujstva se v naših žilah še ni uplahnil. Potuhnil se je morebiti, usahnil pa ne. Vedno znova preži na naše duše, po katerih čuti tolike skomine. Vemo zakaj. Preko naših trupel, naših duš gre pot k morju. Lepo je v tej zemlji, ki nam jo je usoda namenila: Marljivo ljudstvo, vinogradi, sadovnjaki, lepo obdelana polja. Bogastvo nad zemljo, pa tudi pod zemljo: Premog in druge dragocene rude. Tod tečejo evropsko pomembne silnice, tod se je v predvojni dobi razbesnel germanistični val, ki je pljusnil vzdolž južno železniške proge. V tisti dobi je naš rod, na katerega je zgrmel silovit pritisk raznarodovanja, potulčevanja ter vzgajanja janičarjev, izpričal svojo notranjo moč, svojo zrelost in odporno silo. Na barikadah žilave odpornosti je ponosno zavihrala zastava narodno-obrambne Družbe sv. Cirila in Metoda, ki je zajela v svoj krog elito domoljubnega slovenskega izobraženstva.

Tudi na severni meji je zaplapolala zastava CMD. Tri leta po ustanovitvi CMD v Ljubljani so mariborski narodni veljaki in pionirji zgradili ob severni meji prvi lez germanskemu navalu: 1888 so ustanovili moško podružnico CMD v Mariboru. Letos poteka pol stoletja tega pomembnega dogodka, ki zbujajo v nas spomine o črnih dneh, verigah, zaničevanju, mrznosti ter nečuvnosti hudobij, ki ji je bil izpostavljen naš rod, ko je v zdravi samobrambi proti vsemu temu zadonel po valovitih Slovenskih goricah, ponosnem Kozjaku, šumnem Pohorju, rodovitnem Dravskem polju brambni klic CMD: Rešimo naše duše.

V vztrajnem, sistematičnem organizacijskem delu je mariborska CMD v teku svojega polstoletnega narodu posvečenega snovanja pridno, neustrašeno vstavljala kamen za kamnom v naše severno obrambno zidovje, ob katerem so se odbile tuje skomine. Pred 30 leti je bilo, ko je narodno radikalno usmerjena mladina zanesla v vrste CMD novega poleta, zanosnega vzgona za družbine vzvišene cilje. Tista velika zmota, ki se je utihotapila ob prevratu med majhne ljudi, češ da je poslanstvo CMD dopolnjeno, se je kmalu razblinila, ko je kruta stvarnost sodobnosti izpričala ravno nasprotno. Ob stopnjevanju pozornosti narod. manjšinam z druge strani, uveljavljanju sodobnih organizacijskih metod, neprekinjenem miniranju naše nacionalne posesti in narodne zavesti je zorelo spoznanje, da je treba presojati naše obmejne nacionalne, kulturne, socialne in gospodarske probleme z izključnega vidika realnega tehtanja in motrenja. Sledilo je intenzivno delo zavednih pobornikov poslanstva CMD v Mariboru, med katerimi je v svetlem žaru zablistelo ime nedavno umrlega, nepozabnega dr. Ferda L. Ašiča, ki je skozi dolgo vrsto let spretno in varno krmaril brod mariborske CMD. V prelepo stavbo svojih nešteti uspehov v ustvarjanju materialnih ter moralnih predpogojev za podporo pomoči potrebnim krvnim bratom je vžidala mariborska CMD najlepše znamenje in dokazilo svojega veličastnega poslanstva z zgradbo nove narodne šole v obmejnem Gradišču.

Sedaj, ko izkazuje ves obmejni rod CMD svojo hvaležnost za materinsko toplo čuječnost v teku 50 let, ko proslavlja mariborska CMD svoj zlati jubilej z jutrišnjo slavnostno akademijo ob 10. uri v Narodnem domu ter je njeno poslanstvo v brambi naše krvi ob nedavnih dogodkih silno pridobilo na pomembni veličastnosti, se še tesneje zberimo v njenih vrstah zvesto služeč onim vzvišenim

Londonski tisk: Napetost je popustila, nevarnost pa še ni odstranjena

BERLIN, 25. maja. Nemški tisk prikazuje vprašanje Češkoslovaške tako, kakor da sploh ni bilo nikakršnega konflikta. Današnji listi pišejo, da ni Nemčija ničesar storila kakor le to, da je napovedala svoje zanimanje za usodo sudetskih Nemcev. Listi omenjajo angleški tisk, ki da je pripisoval sudetskemu vprašanju značaj prevelike nevarnosti.

RIM, 25. maja. Tukašnji angleški poslanik lord Perth je vprašal zunanje ministrstvo, kakšno stališče zavzema Italija v češkoslovaškem vprašanju. Poslaniku so izjavili, da prevladuje v rimskih krogih mnenje, da ni to vprašanje tako komplicirano, da bi utegnili povzročiti kakšne konflikte.

LONDON, 25. maja. Napetost radi Češkoslovaške je popustila, vendar pa ne-

varnost še ni odstranjena. V tem smislu pišejo vsi današnji listi, ki se obširno pečejo s češkoslovaškim problemom. Tisk naglašja, da se je zahvaliti diplomatični intervenciji Anglije, da je bila odstranjena depresija, ki je zavladala od sobote do sestanaka med dr. Hodžo in Henleinom. Nevarnost pa še vedno ni odstranjena, ker gre za neke vrste premirje. Londonski tisk naglašja, da je naloga, ki jo ima rešiti Praga, zelo težka, vendar pa se sme upati, da bo dr. Hodža, ki se je ponovno izkazal kot velik državnik, izpolnil svojo nalogo. V Londonu se je sinoči razširila vest, da se je Konrad Henlein iz Prage podal v Berlin, da informira tamošnje merodajne kroge o uspehih pogajanj, oziroma razgovorov z dr. Hodžo.

Uvedba smrtne kazni v Romuniji

BUKAREŠTA, 25. maja. Romunska vlada je sinoči sklenila uvedbo smrtne kazni in sicer za zločine atentata proti vladarju, kraljevskemu domu, tujim državnim poglavarjem, državnim odličnikom, nadalje za primere umora iz egoističnih vzrokov in končno v primeru političnega umora. Novi zakon stopi v veljavo leto dni po objavi. V političnih krogih opozarjajo, da potemtakem ne bodo mogli obsoditi na smrt vodje razpuščene železne garde Codreana, ki je obtožen veleizdaje.

Nemčija odteguje Kitajski svojo pomoč

HONGKONG, 25. maja. United Press poroča: Na podlagi nedavnega razgovora med nemškim poslanikom v Kitajski in na Japonskem ter generalnim majorjem Ottom bo Nemčija odpoklicala 39 nemških vojaških svetovalcev pri kitajskem vrhovnem poveljstvu, med katerimi

se nahaja tudi znani general von Falkenhause, ki je imel na vodstvo kitajskih operacij pomemben vpliv. Drugi rezultat te konference je, da bo Nemčija ustavila pošiljanje nemškega vojnega materiala v Kitajsko.

Lord Zetland: Zadoščalo bo, da samo pritisnemo na gumb...

LONDON, 25. maja. DNB poroča: Lord Mottistoun je predlagal v zgornji zbornici ustanovitev ministrstva dobav za kopno vojsko, mornarico in letalstvo. Minister za Indijo lord Zetland je izjavil v imenu vlade, da so že oskrbljena vsa naročila glede potrebnih dobav z ozirom na razširjenost programa zračnega oboroževanja. Poleg zbiranja pšenice, sladkorja in drugih živil v skladiščih so nabavljene tudi velike rezerve drugih važnih siro-

vin, o čemer pa ni treba širši javnosti ničesar vedeti. Glede vprašanja ustanovitve ministrstva municije je lord Zetland izjavil, da se nikakor ne omalovažuje izkušnje iz svetovne vojne. Vlada je že končala z izdelavo svojih načrtov. Če bi prišel trenutek za naglo in drastično akcijo, potem bo, tako je dobesedno izjavil lord Zetland, zadoščalo, da samo pritisnemo na gumb in na mah bo vsa mašinerija v pogonu.

Čangkajšek mobilizira še milijon Kitajcev

SANGHAJ, 25. maja. Po vestih iz Hankaua se je odločil maršal Čangkajšek, da prične takoj z reorganizacijo svoje vojske in nove obrambne črte, ki bi se nahajala okoli Kajfenga. Po istih poročilih namerava maršal Čangkajšek mobilizirati

vojsko milijon vojakov, ki jo bo vrget proti Japoncem z namenom, da ponovno zasede Sučov in na ta način prepreči možnost, da izkoristijo Japonci svojo zmago pri Sučovu.

idealom, h katerim so zrl pred 50 leti njeni poštvovalci ustanovitelji in graditelji. Preteklost je tonila v nepovrat, okoliščine so se spremenile. Oprezne, žilave borbe za rodno zemljo pa ni konec. Ideali

so ostali. Sklenimo se v krog CMD, podprimo jo ter se z njo borimo!

To bo najlepša zaobljuba ob 50 letnici moške podružnice CMD v Mariboru.

Pabecki

Ni dovolj...

Celjska »Nova doba« poroča v št. 21: »Kaj nam je najbolj potrebno? Mi v Sloveniji imamo za seboj že več slabih letin. Nekatere druge banovine so si lani precej opomogle z dobro žitno letino in velikimi javnimi deli, ki jih izvršuje država. Mi se z vsem tem ne moremo pohvaliti. V zadnjem času pa nas je kot žitno pasivno pokrajino zadela katastrofa prekomernega povišanja cene moke. Dvakrat bolj je torej upravičeno naše pričakovanje, da se začne pri nas z velikimi javnimi deli, da bodo ljudje z delom zaslužili za kruh in preživljanje. Ni dovolj, ako se doma grizemo in koljemo, nič ne koristi celoti, ako preganjamo tiste, ki nam po svojem mišljenju niso po volji. Živimo v usodnih časih, ki zahtevajo močne enotnosti in preiščljivega dela, sicer si bodo z nami v bližnji bodočnosti tuji še lažje poigravali.«

Obrestna mera

»Trg. list« piše v št. 56: »Zato je treba, da se tudi pri nas obrestna mera Narodne banke zniža. Ta zahteva je tem bolj upravičena, ker je napetost med debetno in kreditno obrestno mero pri nas izredno visoka. Vlagatelji dobe za svoj denar zelo nizke obresti, dolžniki pa morajo plačevati pretirano visoke obresti. Tako se dela škoda prav za prav na dve strani. Eden glavnih razlogov, če ne pride do oživiljenja v poslovanju denarnih zavodov, je tudi v tem, ker je obrestna mera previsoka in se ne morejo kreditni posli razviti. Zato treba ponovno ponoviti zahtevo po znižanju obrestne mere.«

Največji narodni problem

»Nova Pravda« piše v št. 20: »Ali slične poizkuse, da se mladina obvaruje od največjega zla, ki more doleteti mladega človeka, stremečega po samostojnosti in ustvarjanju, — brezposelnosti, vidimo tudi pri drugih državah, med katerimi prednjačijo tako imenovane severno-evropske demokracije. Tudi v naši državi postaja vprašanje brezposelnosti mladine tem bolj aktualno, čim bolj se množijo njene vrste. Ali na žalost se zanj nihče ne zanima. Socialna zakonodaja se ga je samo dotaknila v zvezi z drugimi zakonskimi predpisi, ni pa pristopila h korenitim reformam, ki bi bile nujno potrebne, kajti zavedati se moramo, da mase brezposelnih državljanov vedno slabše vplivajo na ekonomsko in politično ureditev države. Na odgovornih mestih bi morali vedeti, da z rešenjem vprašanja mladinske brezposelnosti rešujejo najvažnejši narodni problem, ki more imeti usodne posledice za bodoči razvoj celotnega naroda.«

Vojvodinski separatizem

Osrednje glasilo JRZ »Samouprava« piše: »Najbednejša je vloga, ki jo vrši v naših krajih nekoliko separatističnih agitatorjev in agentov. Jugoslovensko prebivalstvo v Vojvodini je prepojeno z iskrenim rodoljubjem ter globoko razumeva pravi smisel našega narodnega in državnega življenja. To so sicer čutili vsi, ki so skušali propagirati separatizem ter razne avtonomije. Separatisti morajo končno uvideti, da nimajo ničesar več iskati v naših severnih krajih, ker pomeni njihova propaganda med vojvodinskim prebivalstvom direktno provokacijo.« Vse lepo v redu. Kaj, ko bi se »Samouprava« nekoliko pozanimala tudi za separatizem v dravski banovini

Kulturne beležke

Prpriave za razstavo slovenske likovne umetnosti v Mariboru, ki bo otvorjena v nedeljo 29. t. m. dopoldne v vseh delih velike unionske dvorane, so že v polnem teku. Prav tako prihajajo tudi že prve pošiljkatve slik in kipov, ki bodo pokazali razsežnost in višino naše sodobne umetnosti vseh obstoječih smeri in struj. Razstava bo prirejena v okviru letošnjih proslav dvajsetletnice osvobodjenja in bo za Maribor kulturni dogodek prve vrste.

Gozdarski vestnik. Izšla je v tisku Mariborske tiskarne št. 5 omenjenega spretno urejanega mesečnega strokovnega lista za gozdarstvo, lesno industrijo in lesno trgovino. Inž. Anton Šivic razpravlja o razvoju gozdarstva in lova v Sloveniji, inž. Alojzij Štrancar o urejanju hudournikov, inž. Anton Šivic o banov. gozdnem skladu. Vsebinsko bogato število zaključuje rubrike »Dopisna gospodarska posvetovalnica«, »Statistika«, »Zakoniti predpisi in okrožnice«, »Dopisi«, »Gradivo za slovenski gozdarski slovar«, »Lesna trgovina« ter »Ogledi«.

Misel in delo. Izšla je dvojna številka (april-maj) ugledne kulturne in socialne revije »Misel in delo« z bogato, poučno in aktualno vsebino, ki se nanaša na vse pereče sodobne probleme. O idejnih zaključkih uvodnega članka »Narodna koncentracija« smo poročali že v večeršnjem uvodniku. Vsebinska pravkar izišle dvojne številke je sledeča: Članki: B. Borko: Zagrebške in beograjske revije; dr. S. Bajič: Francoski moderni statut dela; dr. Fr. Derganc: Medicina in filozofija. Obzornik: † Franja Tavčarjeva (Inko); Katoliška cerkev in narodni socializem (Verko); Po anšlusu (dr. B. Vrčon); Nemški problem v CSR (dr. B. V.); Notranje-politični pregled (Verko); Socialni pregled (S. B.); »Slovenskega naroda« 70 let (Inko); Dokrina fašizma (P. P.); Revialni odmevi (B.). Poročila: L. Mrzel: Bog v Trbovljah (Inko); »Pravnikova« izdaja zakonov (B.); N. M. Butler (dr. P. Brežnik); Odgovor Slovenske Matice. — Drobline.

Najvišje gore na svetu

V Aziji: Mount Everest 8840 m; v Afriki: Kilimandžaro 6012 m; v Severni Ameriki: Mac Kinley 6190 m; v Južni Ameriki: Aconcagua 6960 m; v Evropi: Montblanc 4810 m; v Avstraliji: Mount Kosciusko 2240 m.

Besede v številkah

Človek rabi v svojem življenju zelo malo besed. Na Angleškem so prišli do zaključka, da rabi delavec približno 1000 besed za izražanje svojih misli, dijak 1500—2000, trgovec 3000—10.000, pisatelj do 12.000, novinarji velikih listov pa do 40.000 besed. Slavnj angleški pisatelj Šekspir je rabil za svoje drame 24.000 besed, ameriški predsednik Wilson pa 60.000.

ter ga tako okrcala, kakor je n. pr. vojvodinski separatizem?...

Par misli o noši

»Murska krajina« poroča v št. 21: »V zadnjem času so se pri nas udomačile razne noše, ki jih količkaj narodno čuteč človek gleda z obžalovanjem. Žalostno je videti naše fante, kako se postavljajo v oblekah z zelenimi našivki; s klobuki, ki imajo razne vrvice; pletenimi jopami, obšitimi z raznim cvetjem, posebno s planinkami; belimi dokolenkami in belimi vrvicami v čevljih. Mamice se ponosno sprehajajo s svojimi našemljenimi otroci, posebno padajo v oči strupenozele klobuki z raznimi peresi. S poletjem se bodo pojavile dečve, seveda ne naše, ki jih imamo toliko na izbiri in s toliko lepimi vezninami, temveč tuje, v vseh mogočih barvah, z zelenimi predpasniki, našitimi pasovi. Upravičeno misli tujec, ko pride k nam, da je zašel v nemške Alpe, ne pa med Slovence. Ni čuda, da nas naši južni bratje slikajo povsod kot nekake Tirolce. Drugi narodi so to nemško propagandno nošo odklonili, samo mi smo tako kulturno nesamostojni, da posnemamo vse kot opice. Predvsem naj bi bila naloga šole in raznih društev, da poučijo narod, saj velika večina se oblači tako iz nevednosti. Prav malo jih bo, ki bodo to zavedno delali.«

Glasba

Zaključni glasbeni nastopi gojencev »Drave« in »Glasbene matice«

Vsakoletni glasbeni nastopi gojencev glasb. šole »Drava« in »Glasbene matice« so se vršili v prošlem tednu. Gojenci »Drave« so nastopili v veliki dvorani Narodnega doma na treh večerih; gojenci Glasb. matice pa v Kazinski dvorani istotako na treh večerih. Malo nerodno je bilo, da sta si oba zavoda izbrala za te nastope iste dneve, tako da se človek, ki zasleduje delo na obeh zavodih ni mogel pri najboljši volji udeležiti vseh teh prireditev na obeh straneh. V bodoče bi bilo priporočljivo, da se vodstvi obeh zavodov v določanju teh nastopov medsebojno sporazumeta. — Odveč bi bilo ponovno podčrtati važnost obeh marib. glasb. šol, ki sta vsaka v svoji smeri vzgojili že lepo število mladih glasbenikov. Glasbena matica vrši to svoje kulturno poslanstvo že od osvobodjenja; njeni uspehi so od leta do leta lepši in popolnejši. Komaj pet let pa orje glasbeno ledino glasb. šola nar. želez. glasb. društva »Drava« pod vodstvom izkušenega glasbenika g. prof. H. Družoviča. Komaj pet let in vendar beleži tudi ta zavod danes že lepe uspehe. Veselje je gledati na takšnih nastopih našo mladino, ki žrtvuje ves svoj prosti čas glasbi in nam na teh nastopih z zanosom in zdravo medsebojno konkurenco pokazuje plodove glasbenega dela. Na takšnih nastopih se odkrivajo glasb. talenti in marsikateremu tvorijo ti nastopi tudi osnovo bodočemu poklicu. Tu se tudi javno demonstrirajo rezultati raznovrstnih glasb. metod in glasbenih smeri, ki jih zastopajo posamezni glasb. učitelji. V resnici: takšni nastopi pomenijo nekak praznik v krogu ljubiteljev glasbenega življa, katerega moramo z vsemi sredstvi podpirati, kajti danes je že dokazano, da tvori glasbeno življenje in izživljanje močno činjenico celokupne nar. kulture. Najlepše vzglede za to mojo trditev nam dajejo Čehi, Rusi, Francozi, Italijani in ostali kulturno zreli narodi.

I. »Drava«.

Pred petimi leti si je nar. želez. glasb. društvo »Drava« ustanovilo poleg zbora tudi lastno glasbeno šolo katere prvotni namen je bil, pritegniti glasb. pouku mlado onstran Drave ter nuditi v prvi vrsti otrokom svojih članov glasb. naobrazbe. Skromna zamisel pa je ob prvem šolskem jubileju prekosila vsako pričakovanje. Po kratki dobi je šola »Drave« pod iskušenim vodstvom svojega artističnega vodje gosp. prof. H. Družoviča dosegla že zavirljivo lepe uspehe. — Na dveh nastopih, ki sta se vršila v petek 20. in soboto 21. t. m., je nastopila cela vrsta začetnikov in takih gojencev, ki so dosegli že znatno stopnjo. Naj navedem samo imena vseh teh mladih in nadebudnih violinistov in klaviristov: Vokač, Kaloh, Čemer, Šauperl, Longino, Klaus, Balazič, Šebek, Oman, Terglec, Živko Dušan, Žigon, Pogorevc, Senekovič, Donko, Kuzmin, Hübl D. in M., Furlan, Petelin, Malenšek, Jesih, Kesler M., Pistor, Puks, Zupančič, Vrabl St. Slanc, Golob, Šestag, Čeh A., Gulič, Blažič, Arbančič, Obersnel, Novak, Mordej, Artič, Čeh H., Jakop, Mordej F., Sotler M., Hodžar, Salamun, Štefančič, Papst, Žnidarič, Skačej, Gabere, Kuster, Vrabl M., Vrabl Mir., Druškovič, Wiesthaler, Podlessek, Lindič, Lah, Weber, Orešič, Živko Drago, Kesler Am., Hinterlechner in Zadnik.

Višek svojih uspehov pa je pokazala šola na prireditvi, ki se je vršila v četrtek 19. t. m. Nastopili so izbrani gojenci višje stopnje, mladinski, ženski zbor in orkester. Najprej so nam zapeli naši malčki iz pripravljalnega oddelka navdušeno ob spremljevanju klav. (prof. Družovič) Adamičovo »Kolesa«, Premrlovo »Otroško kolo«, Osterčevo »Ančka bančka« in Čandrovo »Mak«. Za neustrašeno in pristrčno izvajanje so bili malčki burno pohvaljeni. — Sledil je deški zbor, po številu močan, glasovno izenačen, ter nam pod vodstvom g. Alb. Živka podal zelo izčiščeno in z dovršeno dinamiko Adamičovo »Orač na Topoli«, Pregljevo »Ko jaz pridem vrh planince«, Špoljarjevo »Zvira voda iz kamena« in

Žganec-Pregljevo »Dildil-duda«. — Sledil je III. stavek Mozartovega »Concertona« v C-duru za dvoje gosli s spremljevanjem klavirja (g. H. Družovič ml.). Ta sta se nam predstavila naša znanca iz prejšnjih nastopov, violinista C. Veronek in A. Keslerjeva. Podala sta nam mladeniškega Mozarta ognjevitost z mladostnim zanosom in tehnično dovršeno. O. Papstova nam je z lepim podajanjem Adamičeve »Uspavanke« in Flajšmanove »Moje jutro« dokazala, da se na tem mladem glasb. zavodu goji tudi solopetje zelo uspešno pod vodstvom izkušene pevske pedagoginje ge. Družovičeve. — C. Verdonek, katerega srečujemo že več let zaporedoma na šolskih nastopih »Drave« nas je letos z drugim in tretjim stavkom Haydnovega violinkega koncerta v C-duru naravnost presenetil. — Gojenec Verdonek se razvija v muzikalnem kakor tehničnem pogledu z veliko naglico in prepričan sem, da bo ta učeneč kedaj še ponos glasbene šole na kateri zajema svoje znanje. — Godalni orkester je podal pod vodstvom svojega učitelja in dirigenta g. H. Družoviča ml. in ob štiričetnem spremlj. klavirja (Sotler, Weber) štiridelni Stamitzev »Orkester-trio« v B-duru in Gossecovo »Gavoto« odlično, izčiščeno in pravilnim prednašanjem. Ta točka je pokazala prav gotovo v najlepši luči stopnjo, na kateri se že danes nahaja glasb. šola »Drave«. Pred sklepno točko je v lepih in zbranih besedah pozdravil navzoče občinstvo društveni predsednik g. Vokač, orisal petletno delo tega upoštevanja vrednega glasb. zavoda in podčrtaval velike zasluge šolskega vodje g. prof. H. Družoviča, ki vodi zavod vseh pet let z najlepšim uspehom. — Ob sklepu nam je lepo podal dvogl. ženski zbor s spremljevanjem god. orkestra in klavirja (Hinterlechner) pod taktirko g. Družoviča ml. Parmovega »Veselega pastirja« ter tako zaključil lepo in nadvse pričakovano uspešno prireditev glasb. šole društva »Drava«.

II.

Glasbena matica.

Istoačasno z nastopi gojencev »Drave«, so se vršili v kazinski dvorani nastopi gojencev Glasbene matice. V sredo, 18. t. m. popoldne so nastopili viol. in klav. učenci nižje stopnje: Č. Ravnik, B. Paškulin, S. Bratoš, B. Molan, B. Nebesař, D. Čotič, S. Kotnik, Cv. Mihelič, D. Kanič, N. Novak, S. Ortan, V. Lakner in B. Pipuš. Vsi nastopajoči so se dobro odrezali, pokazali so mnogo poguma in dobro šolo. Marsikateri izmed njih bomo prih. leto gotovo že srečali na sporedu večernega nastopa. — V četrtek, 19. tm. zvečer so nastopili gojenci srednje stopnje. Večer je otvoril matični mladinski zbor. Podal je brezhbno in lepo ubrano štiri nar. pesmi v zelo posređenih priredbah: hrvatsko nar. »Majka Maru bi je«, srpsko nar. »Tam preko Dunava« in dve belokranjski v priredbi E. Adamiča »Prošel je vuzem« in »Jurjevo«. Zborček, ki se je letos tudi številčno okrepil, je pod vodstvom svojega vodje g. O. Bajdeta, (katerega je na koncertu radi obolelosti nadomestoval g. ravn. M. Kozina) dosegel v kratki dobi prav lepe uspehe. Sledila je zopet cela vrsta violinških, klavirskih in gojencev oddelka za solopetje, ki so pa vsi odra že bolj vajeni. Nastopili so klaviristi: B. Molan, M. Dekleva, Iv. Brenčič, D. Zavodnik, S. Merčun, B. Velikonja in Lj. Vodeb; violinisti: V. Šelih, B. Nebesař, A. Požun, F. Ostapowicz in V. Lah; čelista: Vl. Požar in Br. Menih ter pevki C. Karba in M. Gradišnik. Prostor mi ne dopušča, da bi podčrtaval zmožnosti posameznih solistov in utise, katere so napravile na nas v veliki večini brezhbne izvedbe. Ne morem pa mimo mladega pianista Lj. Vodeba, ki je brez vsakega strahu, zrelo in temperamentno prikazal zbranemu občinstvu v zelo modernem slogu pisano skladbo »Allegro barbaro«, največjega sodobnega madarskega skladatelja Bele Bartoka. — V petek, 20. t. m. zvečer se je pa vršil nastop gojencev višje stopnje. Tu smo pa imeli opravlja z učenci, ki so s svojo dobro pripravo, odlično tehnično

spremo in dokajšnjo umetniško zrelostjo nudili s svojimi izvedbami zbranemu občinstvu že precejšen užitek. Prireditve je otvoril dijaški godalni orkester (sastavljen iz matičnih in zunanjih učencev), ter izvedel pod vodstvom g. T. Poljanca I. (Allegro) in IV. (Rondo-allegro) stavek štiridelne Mozartove »Serenade« ser. 13. Izvedba je bila tehnično brezhbna, stala je na precej visoki glasb. stopnji in v dokajšnji oddaljenosti od običajnih šolskih izvedb. Sledili so klavirski gojenci g. ravn. M. Kozine: IV. Pall (M. Logar »Pastorale« in »Rondino«); gdč. L. Serajnikove: Kovačec Vlasta (Grieg »Poletni večer« in Barwinski »Humoreska«) ter Plaskan Mila (Stojowski »Dumka« in Chopin »Mazurka«); gdč. M. Finžgarjeve: Maroh Milka (Richter »Toccata«), Petrič Elza (V. Novák »Triste« in »Amoroso«) ter g. dr. R. Klasinca: Gölubović Saša (Liszt: »Rigoletto« parafraza). Dalje violinški gojenci prof. K. Pahorja: Lipovšek Avguštin (Kreisler »Ljubavna pesem«) in g. T. Poljanca: Ostanek Mira (Böhm »Canzona« in Drdla »Serenada«), Rogl Dušan (Čajkovski »Canzonetta« iz viol. koncerta in Wieniawski »Mazurka«), Pall Ivan (Schwendensen »Romanca« in Schubert »Čebelica«). Iz violončelske šole g. O. Bajdeta je nastopil Škofič Srečko (Stravsky »Allegro moderato«). Oddelek za solopetje, katerega vodi na zavodu prvo leto gdč. Z. Ropasova, pa so prikazale gojenke Udovič Zora (B. Ipavic »Na poljani« in Beethoven »Jaz ljubim te«), Kalan Marjanca (O. Dev »Ptiki«) in B. Smetana »Arija Marinke« iz opere »Prodana nevesta« in gojenec Zunec Hieronim (Pavčič »Pred durmi« in Prochazka »Tak' si lepa«). Bogati spored so zaključili matični gojenci: D. Rogl (I. viol.), Iv. Pall (II. viol.), V. Lah (viola) in S. Škofič (čelo) s I. stavkom Mozartovega god. kvarteta št. 1 (Allegro moderato). — Kar so pokazali matični gojenci na tem večeru, je stalo v celoti nad vsako povprečnostjo ter so nas z dovršenimi izvedbami naravnost presenečali. Zavod si šteje lahko v čast, da razpolaga s tako odličnim učnim osebjem, ki ume držati nivo zavoda na višini, kakor so nam jo prikazali gojenci na teh nastopih. Na zavodu je v tem šolskem letu razen ostalih, že dobro poznanih matičnih učnih moči, poučevala na novo še gdč. P. Kančeva (absolv. praškega konservatorija), v kateri smo spoznali prvovrstno učno moč. Dalje je na zavodu ponovno oživela oddelek za solopetje znana pevska pedagoginja gdč. Z. Ropasova. — Že dolgo vrsto let se na Glasb. matici oddelek za solopetje ni mogel prav razmahniti. Ali se solopetja sploh na zavodu ni gojilo, ali pa v prav malem obsegu. Zato so nas letos pevci-solisti tem prijetneje iznenadili. Da je poverjen pouk odlični učni moči so nam pokazali vsi solisti (pet po številu, celoten oddelek pa šteje bajé 20 gojencev). Uspehi, katere je med ostalimi pevci pokazal tekom enoletnega šolanja upr. komaj 16 letni tenorist H. Zunec, ki je s svojim polnim in lepim glasom napolnil dvorano, so nam dokaz, da tiči za tem mnogoobetajočim pevcem prav gotovo prvovrstna učna moč — da ne govorim o gojenki ge. Kalanovi, ki razpolaga že z vsemi pevskimi vrlinami operne pevke. — Če preletimo avtorije, ki so bili zastopani na programih vidimo, da sledi tudi naša Matica vestno tradicijam ljublj. Matice in konservatorija, da uvaja v šolske programe že tudi domačo in slovansko glasbo. Poleg bolj znanega Čajkovskega, Drdla itd. naj omenimo Viteslava Nováka, ki je bil zastopan na sporedu s štirim deli, katera sta izvedla odlično gojenec Iv. Brenčič in gojenka Elza Petričeva. Moderno je zastopal poleg že omenjenega Madžara Bartoka, jugosl. skladatelj Mihovil Logar, katerega »Pastorale« in »Rondino« je prav dobro podal Iv. Pall. — Uspelo prireditve je zaključil društveni predsednik g. dr. Ravnik z navdušenim nagovorom in pozivom marib. občinstvu, da podpre tudi v bodoče vsestransko koncertno in društveno delo naše Glasbene matice.

To ni dokaz.

V kupeju za nekadilce: — Čujte, go spod, tu se ne sme kaditi. — Kaj se pa razburjate, saj ne kadim. — Kako to, ne kadite, saj imate pipo v ustih! — Imam tudi noge v čevljih, pa ne hodim.

Beg iz ruskega ujetništva

(Po svojih doživljajih napisal: J. Petrč.)

Nekega dne pa dospe od kralja razglas, da ne bo vojne in nemško odposlanstvo more neovirano odpotovati. Ta koj se je ustavilo nadaljnje izobraževanje vojaštva. Konje, ki so nam bili doleži na razpolago, so nam še pustili. — Nemški oficirji so nam pri kralju izposlovali, da smo dobili redno plačo. Hoteli so najprej doseči, da bi z njimi odpotovali v Nemčijo, a vsi koraki so bili zaman.

Angleški vohuni so o vsem poročali v Indijo. Od tam so kmalu poslali ogromne vsote denarja in z njim poročilo na afganistanskega kralja, naj internira tuje elemente, ki v njegovi državi delajo nered in kalijo mir. Kralj Ahabidulah je to tudi storil. Odvzeli so nam konje in orožje, tudi naše lastno ter nas premestili v tričetrt ure oddaljeni seraj, nekdanji harem kraljevih žena, ki jih je baje bilo osem sto. Zastržili so nas z dve sto vojaki. Dovoljeno nam je bilo iti kamor koli, vendar pa le v spremstvu dveh vojakov. Začeli smo snovati načrte, kako bi si zopet priborili svobodo. —

Sklenili smo, da izkopljemo podzemski rov, ki bi po njem neopaženo izginili. Začeli smo preiskovati prostore v seraju. Na zapadni strani smo v eni izmed sob odkrili, da se spodaj nahaja votlina. Tla so bila pokrita s kamenitimi ploščami. Ko smo eno privzdignili, smo opazili, da se nahaja spodaj klet. Tu smo začeli kopati navzdol, da podkopljemo do dveh metrov debeli zid. Za zidom pa je bilo dvorišče, mnogo nižje od tal v kleti, zato smo morali kopati krog pet metrov globoko, preden smo prišli pod zid. Slučajno so imeli vojaki prav na tem mestu dvorišča postavljene šotore. Morali smo delati skrajno previdno, da bi nas kak močnejši ropot ne izdal. Kopali smo samo ponoči. Delo je napredovalo polževo počasi, a kljub temu smo skupali devetindvajset metrov dolg rov. Pričeli smo kopati navzgor.

Razen oficirjev nas je bilo triindvajset mož in razen treh smo nameravali vsi pobegniti. Da bi Afganci ne prišli na sled, bi ostali trije takoj za nami rov pri izhodu zasuli. Istočasno bi zadelali vhod v sobi.

Nismo pa bili enakega mišljenja glede smeri. Eni so hoteli v Bagdad, drugi proti indijski meji. To so različni rodovi: Mamans, niže Afridis, še dalje Vezirs in še drugi. Čeprav spadajo po večini v Indijo in so pod angleško nadoblastjo, vendar ne plačujejo davkov. Angleži sovražijo in se upirajo vsaki civilizaciji na svoji zemlji. Mamans sami štejejo 20.000 mož. So zagrizeni borci in jim v teh divjih pokrajinah ne moreš do živenga. Angleži so obrnili taktiko in so jih začeli rajši podpirati z denarjem, da bi imeli mir pred vpadi. Za vojne pa so postali zopet predrzni in vpadom ni bilo ne konca ne kraja. Radi tega so bili Angleži prisiljeni vzdrževati ob meji obmejne čete.

Naši oficirji so silili h graničarjem. Nekaj jih je bilo na njih strani. Vsi drugi smo hoteli v Bagdad.

Take in enake načrte smo imeli, preden je bil rov navzgor predrt. Primanjkovalo nam je zraka, zato smo mogli delati le v presledkih po dve uri.

Ko sem bil nekoč zopet na vrsti in sem že eno uro kopal, me iznenada pokliče madjarski narednik. Nekam preglasen je bil in že sem zasumil, da ne more biti vse v redu. Počasi sem lezel iz rova. Tedaj zagledam nad seboj svetle škornje in svitlo sabljo.

— Le podvizaj se gor, smo že gotovi!

Ko sem se potegnil v sobo, sem stal pred komisijo. Izdal nas je zahrblni Turak, doma iz Beludžistana, a je služil prostovoljno v Turčiji.

Afganski general me je potrkal po ramenu ter v perzijskem jeziku vprašal, če sem kaj utrujen.

— Seveda sem, saj je pa tudi mučno delo!

Nato mi ukaže, naj stopim v stran.

— No, sem pa zopet ujet!

(Dalje prih. sredo.)

K 20. obletnici radgonskega upora

V petek dne 27. majnika t. l. ob 14. uri popoldne poteče 20 let, ko so počili prvi strelji, s katerimi je črnozolta avstrijska soldateska v Radgoni ugonobila življenje prvih dveh mladih idealnih junakov, jugoslovenskih nacionalistov, 26-letnega Melihna Andreja in 24-letnega Ukoviča Rudolfa, ki sta umrla z vzklikom na ustnicah: »Naj živi Jugoslavija!«. Njima so sledile nato še ostale žrtve 29-letni Švab Anton, 37-letni Fraj Marko, 25-letni Hvala Peter, 27-letni Velan Liberat, 29-letni Rihard Freb in 30-letni Janez Maniako. Ustreljeni so bili na istem prostoru dva

dni pozneje t. j. 29. majnika 1918 ob 14. uri. Vsi so šli junaško v smrt, kakor njihovi tovariši-junaki iz Muraua, Judenburga, Admonta, Kotora, Pulja in Koroške: Za svobodo velike Jugoslavije.

Dne 7. majnika 1935, po dolgih 17 letih so bili smrtni ostanki padlih junakov položeni v naročje materi domovini na pokopališču Sv. Petra v G. Radgoni. Ob 20. obletnici pa bo pripravljani odbor postavil za svobodo domovine padlim junakom primeren spomenik, za Jugoslavijo padlim junakom!

Sokolstvo

Ob letošnjem nastopu matičnega Sokola

Gangl: Krepimo se v duhu Tyrševega Sokolstva

Želja vseh narodno zavednih Mariborčanov je, da se nedeljski telovadni nastop našega neumorno delujočega in uspešno razvijajočega se matičnega Sokolskega društva pretvori v pravo manifestacijo sile in volje mogočne jugoslovenske sokolske armade, ki zbira v svojih vrstah neustrašene borce sokolske miselnosti in jugoslovenskega narodnega edinstva. Potrebno je, danes bolj kot kdajkoli, da se ob vseh tovrstnih prireditvah dá povdarek vzvišeni sokolski ideji, ki zbira v svojem krogu vse, ki jih preveča topla ljubezen do domovine.

Sokolstvo vzgaja v svoji vzvišeni in plemeniti vseslovanski misli vse pripadnike v zavesti in dolžnosti, da vsa svoja dejanja podredijo koristi in slavi skupne domovine Jugoslavije. Sokolstvo vzgaja vse svoje pripadnike v telovadnicah in na telovadiščih v telesno in нравno močne Slovence. Sokolstvo je oni činitelj, ki se v najtežjih trenutkih narodne zgodovine ni odpovedalo optimizmu in veri v boljše bodočnost našega naroda. V strnjenih vrstah, s pozitivnim delom, vrši že desetletja svojo vzvišeno nalogo, ka-

tere uspehi niso doslej nikdar izostali.

Mariborsko sokolstvo bo v nedeljo na svojem javnem telovadnem nastopu pokazalo zbranemu občinstvu sadove svojega pozitivnega dela in prizadevnosti. Letošnji nastop bo po izvedbi, kakor tudi po številu nastopajočih prekašal vse dosedanje. V pester spored nedeljskega nastopa so uvrščene tako za članstvo, kakor tudi za naraščaj prvenstveno one vaje, s katerimi bodo naši Sokoli nastopili na letošnjem vsesokolskem zletu v Pragi. Letošnji mariborski nastop bodo izvajali vsi oddelki. Pester spored je izpopolnjen z nekaterimi novimi, po načinu izvedbe svojevrstnimi in učinkovitimi točkami prostih in redovnih vaj ter orodne telovadbe.

Nedeljski telovadni nastop bo prava revija telesnovzgojnega dela, ki zasluži pozornost vseh omih, ki jim je naše sokolstvo pri srcu.

V nedeljo vsi na letno telovadišče, da skupno z nastopajočimi manifestiramo za sokolsko idejo in narodno edinstvo! — Zdravo!

Gospodarsko življenje

Beg mariborskih prekajevalcev v okolico

»Trg. list« objavlja v št. 56 sledeči aktualen članek:

»Mesna industrija je nedvomno v Mariboru zelo razvita. Zlasti je ta panoga predelavanja agrarnih proizvodov cvečela prva leta po vojni, ko je Jugoslavija izvažala ogromne množine svežega in še v večji meri prekajenega mesa v Avstrijo in tudi druge države. Takrat se je v Mariboru naselilo nekaj večjih podjetij te stroke, ki so vsa delala lepe dobičke. Kasneje so se razmere precej spremenile, v veliki meri tudi zbog nastale gospodarske depresije.

Dočim se je prva leta po vojni opazal nagel dotok zunanjih prekajevalcev, se vrši sedaj baš obratni proces in se tvrdke selijo iz Maribora. Vzrok je v prvi vrsti iskati v neprimerno visokih javnih dajatvah, zlasti mestnih, ki absorbirajo velik del dobička. Predvsem velja to za mestno klavnico, ki je visoko aktivna, to pa predvsem na račun konsumentov mesa. Mariborska klavnica je res moderno urejena in v higienskem oziru na višku, res pa je tudi, da morajo mesarji zato, da morejo v njej klati svojo živino, plačevati visoke pristojbine in oglednino. Za živinčce, pa najsi bo pital vol ali mršava krava, znaša pristojbina 75 din, kar je vsekakor mnogo preveč. Za svinje nad 50 kg teže se plačuje s trihinoskopijo vred 33, za manjše živali in za teleta po 20 dinarjev. Ni čuda, da ima mariborska klavnica v proračunu okrog milijon dinarjev dohodkov, dočim so izdatki mnogo manjši. V primeri z mesarji zunaj mesta morajo mariborski obrtniki ob isti kakovosti prodajati blago skoraj za dinar dražje, kar seveda zelo zmanjšuje njihovo konkurenčno sposobnost.

V Maribor dovažajo zunanje mesne industrije vedno večje množine mesa, zla-

sti prekajenega. Ta podjetja imajo doma lastne klavnice in ne plačujejo skoraj nikakih občinskih klavnin, ali pa so te pristojbine tako nizke, da sploh ne prihajajo v poštev. Razen tega pobira mariborska klavnica prometni davek ob zakolu, in to tako natančno, da se niti kilogram žive teže ne more odtegniti obdačenju. Pri tem se dogaja anomalija, da je treba žival dvakrat tehtati, ob prodaji, da se izračuna teža, in ob odmeri prometnega davka, pa najsi med prodajo in obdačenjem preteče le par minut. Živinski sejem v Mariboru je poleg klavnice in na tamkajšnji mestni tehtnici se mora stehati vsaka žival, ki se ali proda na trgu, ali pa da v zakol v klavnico. Pri tem se pobira visoka tehtnina, ki za dvakratno tehtanje znaša pri živinčetu 24 in več dinarjev.

Posledica tega je, da se mariborski prekajevalci selijo iz mesta v okolico. Največje podjetje te vrste v Sloveniji in eno največjih v državi, tvrdka Hermann Wögerer, se že mnogo let nahaja v Krčevini poleg Maribora, kjer ima urejeno moderno klavnico. Več manjših prekajevalcev se je preselilo v predmestne občine, kjer tudi koljejo doma. Sedaj si je tudi tvrdka Anton Tavčar, drugo največje podjetje te stroke v Mariboru, zgradila novo tvornico v Bohovi pri Hočah, kjer ima tudi svojo lastno klavnico. Podjetja si obetajo od preselitve precejšnje koristi, ker bodo javne dajatve neprimerno nižje. Pri svežem mesu, ki ga dovažajo v mesto, cena ne bo mnogo nižja, ker se mora vse uvoženo meso pregledati v mestni klavnici, kjer se zahteva oglednina v istem znesku kot klavnina, pa najsi bo tudi žival zaklana drugod. Drugačna je stvar pri prekajenem mesu, ki ne pasira klavnice in se zanj

plačuje le mestna uvoznina, ki znaša le nekaj par za kilogram. Pri tej vrsti blaga je bila doslej zunanja konkurenca najbolj občutna in bo poslej več ali manj razlika v cenah odpadla.

Škodo od selitve mesne industrije iz Maribora ima le mestna občina sama, ker noče znižati klavnine. Občina bo imela škodo tudi na izpadku mestnih davščin in drugih dajatev, ki so v zvezi z uspehom mesne industrije. Konsument sam pri tem ni tangiran, ker se cene zaenkrat niso spremenile navzgor. Ob naraščanju konkurence med zunanjimi prekajevalci pa je računati s tem, da se bodo cene še nekoliko znižale. Tudi v tem primeru se vidi, da pretirane pristojbine le škodujejo.

Športno gibanje

Čakovački SK ali SK Železničar

Jutri na praznik Vnebohoda gostuje v Mariboru odlična enajstorica Čakovačkega SK, ki nastopi na stadionu SK Železničarja ob Tržaški cesti proti SK Železničarju. Jutrišnja tekma je eminentne važnosti za oba nasprotnika, ki sta sedaj kandidata za naslov prvaka LNP. Oba nasprotnika se bosta prav gotovo na vso moč prizadevala, da si priborita nadaljnji dve točki, ki bosta odločilni za končni placement. Če se posreči SK Železničarju, da odvzame Čakovačkemu SK obe točki, potem bo padla odločitev za prvo mesto v prvenstveni tabeli LNP na tekmi med ISSK Mariborom in SK Železničarjem, ki bo v nedeljo 29. maja, ko bosta oba nasprotnika odigrala preostanek prekinjene prvenstvene tekme z dne 17. aprila. Tekma med ČSK in SK Železničarjem bo prav gotovo zanimiva in napeta, ker se oba nasprotnika nahajata v odlični formi. Tekma bo ob vsakem vremenu.

Poverjenišтво sodniškega odbora LNP v Mariboru (službeno). Za sojenje tekm dne 26. t. m. so delegirani ss. gg. Končič in Kopic ter sod. kand. gg. Jenko, Murko in Eppinger. — Plenarni sestanek mariborskih nogometnih sodnikov bo v torek, dne 31. t. m. ob 20. pri »Zamorcu«. — Tečaj za sod. kandidate se nadaljuje drevi, kraj in čas običajna. — Poverjenik.

Srednješolski lahkoatletski dvoboj med Mariborom in Ljubljano je zopet preložen zaradi zaprek, ki so nastale v zadnjem hipu. Izveden bo najbrže dne 6. junija.

Jugoslavija: Belgija. V nedeljo 29. maja bo v Bruslju meddržavna nogometna tekma Jugoslavija: Belgija. Barve Jugoslavije bodo zastopali: Glaser, Hügl, Dubac, Lechner, Jazbec, Kokotović, Šipoš, Antolković, Petrović, Tomašević in Perlić.

Iz Gornje Radgone

Ogromna škoda v Pomurju

Šele v ponedeljek okrog 10. ure zvečer je bil opaziti zastoj vode in v torek okrog 2. ure zjutraj je pričela počasi vpadati. Po Spodnjem grisu je še v torek ves dan obratoval rešilni čolnič. Gasilci svojega reševalnega dela še niso dokončali in so morali v torek dovažati k raznim hišam, v katerih čakajo odtoč vode številni stanovalci, vžitno vodo, ker so vsi studenci okuženi s poplavljenim Muro in pa nedostopni. — Vsi, ki pomnijo poplavo iz leta 1916, pravijo, da je letošnja po svojem obsegu in škodi katastrofalnejša. Škoda v Obmurju je ogromna ter gre v milijone. Vzdrž tok od Hrastje Mota naprej je preplavila vse bregove, da je izgledalo proti Dolnji Lendavi kot veliko morje.

Vedno pri stvari.

Neki nogometaš se je bil zaročil. »No, pa ste svojo zaročenko potem tudi poročili?« — »Ne. Po prvem polčasu sem odstopil.«

Na sodnji.

Sodnik: »Vaše ime?« — Obtoženec: »Gustl Brice,« — Sodnik: »Stari ste?« — Obtoženec: »40 let.« — Sodnik: »Poklic?« — Obtoženec: »Čevljar.« — Sodnik: »Samostojen?« — Obtoženec: »Ne sem oženjen!«

Mariborske in okoliške novice

Ivan Kejžar

Z rotovža je zaplapolala žalna zastava, lipoma se je razvedelo po mestu: Umrl je Ivan Kejžar, zaslužni, neustrašni narodni bореc iz predvojne dobe, vzorno delavni večletni mestni svetnik mariborski, predsednik ter ustanovitelj številnih nacionalnih in domoljubnih organizacij. Življenje pokojnega Ivana Kejžarja je bilo ena sama neprekinjena veriga dela in naporov, žrtvovanja za narod in skupnost. Pokojni Ivan Kejžar ni mnogo mislil nase. Vse njegove misli in vsa njegova prizadevanja so šla za tem, kako posvetiti vse svoje moči ter odlične sposobnosti v prid stanovskim tovarišem, v blagor celoti, kateri je pripadal.

Pokojni je po rodu iz Sorice pri Železnikih. Šolal se je v Škofji Loki, v Kranju in v Ljubljani, kjer je maturiral 1892, po-

Četrtek 26. maja ob 10. uri

tem pa je nastopil službo pri južni železnici. Prvo njegovo mesto je bilo v Sagrahu na Goriškem, kjer je takoj vstopil v prvo vrsto bojnikov za naše narodne pravice. Iz Sagraha, ki je bil hudo poitalijančen, se je selil v Divačo in je bil drugi slovenski uradnik, ki je prišel tja med zelo zavedno ljudstvo. Potem je služboval na Rakeku, od leta 1902 v Ljubljani, od 1906 pa v Mariboru, kjer je bil zaradi svojega nacionalnega delovanja silno neljub nemškemu mogotcem na magistratu. Ti so izposlovali, da je bil v prvem letu svetovne vojne premeščen kot višji revident v Leoben, od koder pa je prišel malo pred preobratom v Ljubljano, kjer je stopil v pokoj ter se nato stalno naselil v Mariboru.

Kakor mnogim nacionalnim organizacijam se je požrtvovalno posvečal tudi stanovski organizaciji. Železniški uradniki so bili nekdanj organizirani v zvezi, ki je imela popolnoma nemško centralo »Eisenbahnbeamtenverein«. Ko je bil Kejžar predsednik lokalne organizacije v Ljubljani, je takoj uvedel v njenem področju slovensko uradovanje ter si s tem nakopal zamer, ki mu je povzročila mnogo gorja in škode. Udeleževal se je tudi v ljubljanski komunalni politiki Ljubljane. Pri tem pa je pomagal ustanoviti splošno uradniško organizacijo, ki je izdajala svoje glasilo »Naša zveza«. Kot zastopnik uradništva je prišel tudi v ljubljanski občinski svet. Svoje delovanje v nacional-

nem in stanovskem področju je v polni meri nadaljeval v Mariboru in je bil tudi tu predsednik podružnice stanovske organizacije. Takrat se je začel med železniškim osebjem mezdni boj in je bil Kejžar med voditelji tega pokreta, ki je večkrat prirejal shode s tisočnimi udeleženci. Ko so železničarji izvajali svoje pravice s pasivno resistenco, je Kejžar z nekaterimi zavednimi tovariši začel borbo za nacionalizacijo stanovske organizacije. Leta 1910 je ustanovil podružnico »Zveze jugoslovenskih železničarjev«, ki je imela svojo centralo v Trstu. Tej organizaciji je predsedoval, dokler ni bila v začetku vojne razpuščena.

Od njegovega nacionalnega delovanja naj navedemo samo še nekaj važnih mariborskih društev, v katerih je bil med ustanovitelji in ves čas na prvih mestih. To so Bralno društvo, Slovensko politično društvo, Slovanska čitalnica, Olepševalno društvo za magd. mest. okraj in Dra-

VSJ V NARODNI DOM

matično društvo, kateremu je bil predsednik, tajnik in povrh še režiser. Ob prevratu je bil član Narodnega sveta, poleg tega je napravil s tovariši ves načrt za železniško službo ob demobilizaciji. Ta načrt, ki se je v najtežjih razmerah izborni obnesel, je zgodovinskega pomena. S pokojnim dr. Verstovškom je bil delegiran tudi v Gradec, da doseže z Avstrijo sporazum glede pošnega prometa. Bil je tudi med prvimi našimi predstavniki v Beogradu kot delegat Narodne napredne stranke. Ena od mariborskih ulic nosi njegovo ime v počastitev njegovega vzorno požrtvovalnega delovanja na področju mariborske komunalne politike, pa tudi nacionalne prizadevnosti. Bil je tudi med vodilnimi pristaši samostojno demokratske stranke, pozneje Jugoslovenske nacionalne stranke. Dolgo vrsto let je bil iniciativen predsednik krajevne organizacije JNS za V. mestni okraj.

Z Ivanom Kejžarjem, ki je sinoči ob 18. uri v 66. letu svoje dobe za vedno zatisnil svoje oči, izgublja Maribor markantno osebnost. Njegove zasluge, združene z neprekinjenim, vzornim delovanjem, bodo trajno zapisane v zgodovini Maribora in vsega obmejnega ozemlja. Čast in slava njegovemu imenu, žalujemo naše tople sočutje!

zijo z našimi državnimi zastavicami po Nemčiji, to po svojih posledicah še davno ni isto, kakor če se tukaj ob meji spričo znanih revindikacijskih težejih demonstrativno kaže kljukasti križ. A. Do.

Narodni Maribor in bližnja okolica!

Jutri — praznik Vnebohoda — je ob 10. uri v veliki dvorani Narodnega doma povodom 50-letnice moške podružnice CMD slavnostna matineja. Pripravljeno je vse: slavnostna beseda, Živkov septet, mladinski kvartet realne gimnazije, solist-goslač, koncertna pevka, priznani pianist in zbor »Drave« z odličnim solistom. Koncertni klavir da na razpolago tvrdka Brandl. — In mi? Narodni Maribor z okolico, pokaži svojo dobro voljo in razumevanje za polstoletno delovanje podružnice CMD z obiskom, ki bo časten za nas — vse skupaj! Točno ob 10. uri na proslavo vsakdo, ki mu je mar naše stvari! Vstop je prost.

Magdalenska tržnica

Prejeli smo: »Zainteresirane gospodine opozarjamo merodajne faktorje mestne občine na nujno potrebno tržnico za magdalenski mestni okraj, ki dosega gotovo do 20.000 prebivalcev. In razširjeno mesto na desnem bregu Drave se naglo veča od leta do leta. Računajmo torej z bodočnostjo. Preveč bi zahtevali od nas gospodinje in pomočnice, da bi morale

in to še iz skrajne magdalenske periferije — še dalje hoditi na oddaljeno tržnico do sedanje dravske vojašnice, kjer nameravamo postaviti tržnico. Računati moramo prizadete ne samo z oddaljenostjo in zamudo časa, ampak tudi z utrujenostjo in stroški. Zato predlagamo, da se uredi tržnica za nas na desnem bregu Drave in bi bil za to najprimernejši prostor, ki bi prišel v poštev, ob državnem mostu v Taborski ulici. Tam je menda že projektirana preureditev Taborske ulice s škarpo od starega mostišča. Za podaljšek bi se podrle stare občinske lope in bi bil to lep in primeren prostor brez prahu in dovolj velik. Ker teren visi, bi se tržišče stopnjevalo.»

Radi jutrišnjega praznika izide prihodnja številka »Večernika« v petek ob običajni uri.

Rotovške novice. Mestni župan dr. Juvan je odpotoval v Beograd, da intervirira v nekaterih nujnih komunalnih zadevah mestne občine Maribora. Za časa njegove odsotnosti ga zastopa podžupan F. Zebot.

Belizar Sancin k ljubljanski operi. Kakor poroča današnje »Jutro«, je naš mariborski tenor g. Belizar Sancin podpisal za prihodnjo gledališko sezono angažma pri ljubljanski operi oziroma opereti. Mariborska opera oziroma opereta izgubita z njim dragoceno pevsko ter igralsko moč.

Iz sodne službe. Apelacijsko sodišče v Ljubljani je imenovalo na novo ustanovljeno okrožno sodišče v Murski Soboti, ki prične uradovati dne 1. junija, za dnev-

NA SLAVNOSTNO AKADEMIMO C. M. D.

ničarje-zvaničnike: Ivo Nečimovo, gimnazijsko abiturientko iz Bratoncev pri Beltincih, Antona Sereca iz Murske Sobotice, Magdaleno Gostišev, gimnazijsko abiturientko iz Ljubljane, Zoro Lednikovo, absolventinjo meščanske šole iz Ljubljane in Antonijo Križmanovo, gimnazijsko abiturientko iz Trzina pri Domžalah. Za dnevničarja-služitelja sta imenovana pri istem sodišču Fran Matjašič iz Maribora in Ignac Zunič iz Črenšovcev. Za dnevničarja zvaničnika pri sreskem sodišču v Ormožu je imenovan absolvent meščanske šole Stojan Grom iz Novega mesta.

† Josip Ingolič. Po dolgi, težki bolezni je preminil v 63. letu svoje dobe vpokojeni strojevodja Josip Ingolič. Bil je vzoren mož, skrben oče, poštenjak, ki so ga vsi spoštovali. Blagemu, vrlemu možu ohranimo časten spomin, žalujemo svojem naši iskreno sočutje!

Iz obrtniških vrst. Mojrski izpit iz urarske stroke je položil pred izpraševalno komisijo v Mariboru g. Ivan Crnobori.

O BLEKE

velika izbira pri JAKOBULAHU, MARIBOR

Posedstva iz rok v roke. Tovarnar Herman Berg je prodal mestni občini mariborski 2118 m² zemljišče ob državnem mostu za 700.000 dinarjev. — Vinarska in sadjarska šola je prodala zdravniku dr. Adolfu Ramšaku iz Črne 1723 m² veliko parcelo v koroškem predmestju za 129 tisoč 225 din. — Gjuro Valjak je prodal odvetniku dr. Francu Tomšiču 4048 m² veliko parcelo v Grajski ulici za 179.200 din. — Mestna občina mariborska je kupila od posestnika Jerneja Školca 1600 m² zemljišče za ceno 16.000 din, od posestnice Josipine Lorberjeve pa 2082 m² veliko zemljišče v magdalenskem okraju za 31.220 din. — Posestnik Ivan Merk je prodal Jerneju Čebulu 162 m² veliko zemljišče v magdalenskem predmestju za 4950 din.

Foto-kopije samo 50 para

Prva izdelava. Razvijanje v tankih z drobnorazčistim in izenačevalnim razvijanjem. Filmi od Din 10' — naprej.

DROGERIJA KANC

Nove gradnje. V teku tega meseca so dobili gradbeno dovoljenje: Gjuro Valjak za zidavo trinadstropne stanovanjske hiše in kino obrata v Grajski ulici 5. Gradbeni stroški znašajo 1.250.000 din. — Mariborska mehanična tkalnica in apretura Doctor in drug za gradbo dopolnilnega prizidka predilnice v Tvorniški ulici (gradbeni stroški 690.000 din). Železničar

Imej čista usta! Ze od nekdanj cenimo ljudi, ki imajo čista usta in blesteče zobe. Orodje, ki se stalno rabi — kakor naši zobje — je treba seveda redno negovati. Zjutraj in zvečer zobno ščetko in Chlorodont, pa zobe očistiti v vseh smereh! Ni strahu: zobje to prenesejo. Le slabe nege ne vzdrže! Zato: Chlorodont, kvalitetno zobno pasto! Domači proizvod.

Martin Znidarič za zidavo enonadstropne stanovanjske hiše v Beograjski ul. 33 (245.000 din). Nadalje bančni sluga Aloiz Uhl za zidavo visokoprtilične stanovanjske hiše v Parmovi ulici 10. Gradbeni stroški znašajo 127.048 din. — Učitelj Jernej Čebul za zidavo visokoprtilične stanovanjske hiše v Bolienkovi ulici 4 (stroški znašajo 95.000 din). — Julijana Piš za zidavo enonadstropne stanovanjske hiše v Betnavski ulici 1 za 280.000 din.

GOOD MORNING!

je pozdrav na Skotskem, v deželi, kjer 8 mesecev v letu dežuje. Ali 12 mesecev v letu jedo Škoti odlični novi bonbon

„505 S ČRTO“

ki je tam, kakor po vsem svetu znan in priljubljen.

505

BONBON EVROPE

PRI NAS PROIZVAJA SAMO „UNION“, ZAGREB

Olepševalno društvo za magdalensko predmestje vabi svoje člane, da se polnoštevilno udeležijo pogreba velezaslužnega predsednika društva g. Ivana Kejžarja, ki se vrši v četrtek ob pol 17. iz mrtvašnice na Pobrežju na mestno pokopališče.

Gostilna Kreml. Vsak čas piščanci in specialno pripravljene raki, sortirana vina, Tscheligijevo pivo.

Mariborsko Sokolstvo opozarjamo na proslavo 50letnice obstoja Ciril-Metodove družbe, ki bo v četrtek 26. t. m. ob 10. uri v Narodnem domu ter na njen občni zbor v petek, dne 27. maja ob 20. uri. Obeh prireditvah se udeležite polnoštevilno. Meddruštveni odbor mariborskih sokolskih društev.

Nalagajte svoje prihranke v Mestno hranilnico v Mariboru.

Vabimo vse naše prijatelje, ki hočejo v nedeljo, dne 29. maja prisostvovati nastopu Sokolskega društva Maribor-matica popoldne ob 3. uri na letnem telovadišču, da kupijo vstopnice v predprodaji pri blagajni »Putnika«. S tem preprečijo naval pri dnevnih blagajnah na zletišču.

Motoklub Maribor v Benetke. Motoklub Maribor priredi binkoštni izlet v Benetke. Start na binkoštno nedeljo ob 6. uri na Glavnem trgu. Prijave radi nabave brezplačnega italijanskega izletniškega viza pri predsedniku Salomonu Radio Maribor, Glavni trg, telefon 26-48. Gostje dobrodošli.

Društvo »Jadran« poziva vse svoje članstvo, da se polnoštevilno udeležijo proslave 50letnice CMD v četrtek dne 26. t. m. ob 10. uri dop. v Narodnem domu.

Sokoli jezdec jutri ob pol 13. zbor! Odjezdimo čez Kamnico v Selnico.

Naši Anki k rojstnemu dnevu krepki sokolski zdravo!

Proslava 50letnice mariborske podružnice CMD. Člani Zveze Maistrovih borcev in Narodne odbrane se vabijo, da se polnoštevilno udeležijo pomembne proslave dne 26. maja ob 10. uri v Narodnem domu. Predsednik.

Mariborsko sokolsko okrožje. Za četrtek napovedani tajni izlet je preložen na poznejši čas.

Članice Ženskega društva v Mariboru se udeležijo polnoštevilno jutrišnje slavnostne matineje CMD ob 10. uri dop. v Narodnem domu.

»Toti list«, humoristični list za Slovence, izhaja v Mariboru dvakrat mesečno. 7. številka izide v sredo, dne 1. junija zjutraj. Na prodaj v vseh trafikah. Cena Din 1.50. Naroče se pri: B. Podkrajski, Maribor, Cvetlična ulica 12.

Branibor, podružnica v Mariboru opozarja vse svoje člane in prijatelje, naj se v čim večjem številu udeležijo proslave 50letnice obstoja mariborske moške podružnice Cirilmetodove družbe, ki bo jutri na Vnebohoda ob desetih dopoldne

Kino

Kino Union. Najkrasnejši film sezone »Poulični pevci« (Wienersängerknaben).

Narodno gledališče

Sreda, 25. maja: Zaprto.

Četrtek, 26. maja ob 20. uri: »Pod to goro zeleno«. Znižane cene. Zadnjič.

Petek, 27. maja: Zaprto.

Sobota, 28. maja ob 20. uri: »Sreča d. d.«. Red C.

Nedelja, 29. maja ob 20. uri: »Dalibor«.

Ob rojstnem dnevu gospoda predsednika CSR. Zadnjič.

»Pod to goro zeleno« — zadnjič in ob znižanih cenah se vprizori na praznik Vnebohoda.

Narodnem domu. Obenem opozarjamo na občni zbor mariborskih podružnic Ciril-metodove družbe, ki se bo vršil v petek dne 27. maja ob 20. uri v mali dvorani Narodnega doma. — Pokazimo, da znamo dostojno ceniti veliko in zaslužno delo bratske narodnoobrambne organizacije.

Nastop Sokolskega društva Selnica ob Dravi je nepreklicno jutri v četrtek. Odhod iz Maribora gl. kol. ob 13.30. Pričetek nastopa je ob 15. uri. Upamo, da bodo mariborski Sokoli in ostalo občinstvo posetili Selnico ter tako dali priznanje društvu, ki praznuje ta dan 25-letnico svojega obstoja. Zdravo!

Jutri ob ugodnem vremenu koncert v mestnem parku od 11.—12. ure. Igra vojaška godba pod vodstvom kapelnika g. kapetana Jiranka.

Jutri vsi na izlet v Jarenino, ki ga priredi Jadranska straža — železničarji. Odhod iz Maribora gl. kol. ob 13. uri z vlakom do Pesnice, nato peš do Jarenine. Povratek poljuben. Društveni prijatelji vabljeni. Odbor.

Udeležencem jutrišnjega telovadnega nastopa in otvoritve letnega telovadnega Sokolskega društva v Selnici je na razpolago mestni avtobus, ki odhaja z Glavnega trga ob 13. uri, dočim vozi vlak ob 13.38. Člani, ki imajo kroje, v krojih, ostali v civilu z znakom! Zdravo! Sokol matica.

Majniška krožna vožnja po Slovenskih gorah na praznik, dne 26. maja s »Putnikovin« modernim navtogramom Maribor - St. Ilj - Cmurek - Gornja Radgona - Slatina Radenci - Kapela - Sv. Lenart - Sv. Peter - Maribor. Cena le Din 50.— za osebo! Izkoristite ugodno priliko, prijavite se takoj pri »Putniku« Maribor.

Izlet v Postojno! Binkoštna nedelja, dne 5. junija — posebni vlak »Putnika«. Ob prijavi je predložiti 2 slike, dovoljenje pristojne politične oblasti in točne osebne podatke. Prijave sprejemajo do zaključno 29. maja biletarnice »Putnika« v Mariboru, Celju, Ptuj in Gornji Radgoni.

400.000 dinarjev škode je po ugotovitvah strokovnjakov povzročila železniška nesreča v Breznem.

Z roko v stroj je prišla po nesrečnem naključju 35letna delavka Terezija Šraj iz Sp. Radvanja, zaposlena v tuk. Ehrlichovi tekstilni tvornici. Strgalni stroj ji je zmečkal levo roko v zapestju in so jo mariborski reševalci odpremili v tukajšnje splošno bolnišnico.

Huda kazen. Mali kazenski senat mariborskega okrožnega sodišča je danes dopoldne obsodil 24letnega delavca Ivana Bratka na 2 leti in 8 mesecev robije, ker je dne 10. januarja t. l. vlomil v delavnico Petra Mlinariča v Kajzerjevem vrhu ter odnesel razno sodarsko orodje v vrednosti okoli 1600 dinarjev. Soobtoženi 23letni viničarski sin Srečko Galica pa je bil obsodjen na 6 mesecev strogega zapora, pogojno za dobo 3 let.

Vlom v tvornico za usnje. V skladišče tvorničarja Ignaca Šinigoja v Ljutomeru so se v noči na 13. maja 1937 splazili tatovi, ki so odnesli usnja v vrednosti nad 3000 din. Kot storilci so bili aretirani 27letni viničar Karel Horvat, 42letni viničar Imbre Petek in 26letni hlapec Karel

Dunajska vremenska napoved predvideva za jutri sledeče vreme: Pretežno jasno, nobenih bistvenih temperaturnih razlik.

Ternek. Vsi trije so se morali danes dopoldne zagovarjati pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča in so bili obsojeni: Horvat na 6 mesecev strogega zapora, Petek in Ternek pa na 5 mesecev strogega zapora, pogojno za dobo 3 let.

Obdukcija. V Ormožu je umrl nenadno otrok Marije Kokotove. Mrtvoglednik je opazil na otrokovem truplu znake nasilja in je o tem obvestil orožnike, ki so uvedli preiskavo. O zadevi je bilo obveščeno tudi mariborsko državno tožilstvo, ki je odredilo obdukcijo trupa.

Putnikova poslovalnica v Rogaški Slatini se ob novi sezoni zopet odpred dne 28. t. m.

Nezgode brez konca in kraja. Na Pobrežju, Stražunska cesta, je padel z lesenega stavbnega ogrodja 37letni zidar Friderik Habjanič, ki je zadobil pri padcu težje notranje poškodbe in si obenem zlomil desno roko. — Pred Vlahovičevim gostilno je hotela prekoračiti cesto 46letna posestnica Elizabeta Kelbič iz Malečnika pri Sv. Petru. V istem hipu je pridrvel neki kolesar in jo podrli na tla. Zadobila je pri padcu težje poškodbe in odrgnine po glavi. Ponesrečenca so odpremili v tuk. splošno bolnišnico.

Gospodarske beležke

Na torkov živinski sejem v Mariboru dne 24. t. m. so prignali 17 konjev, 17 bikov, 120 volov, 415 krav in 33 telet, skupno 602 komada živine. Povprečne prodajne cene: Debeli voli od 4.60—5.75 din za kg., poldebili voli 3.50—4.60, plemenski voli 5.75—6, biki za klanje 3.75—5, klavne krave debele 4.50 in 5.25, plemenske krave 3.50—4.50, krave za klobasarje 2.75—3.50, molzne krave 3.75—5, breje krave 3.50 do 4.50, mlada živina 4.60—6.—, teleta 5.50—7.50 za kg. Prodanih je bilo 288 komadov. Mesne cene: volovsko meso I. vrste od 10—12 din za kg., volovsko meso II. vrste 8—10, meso bikov, krav in telic 6—12, telečje meso I. vrste 10—14, telečje meso II. vrste 8—10, svinjsko meso sveže 10—14. Prihodnji živinski sejem bo 31. maja.

Tudi cena papirja narasla. Z večerajšnjim dnem so se v Zagrebu zvišale cene tiskovinam in pisarniškim papirjem za 5%.

Veliki dobiček Škodovih tvornic. V smislu poslovnega poročila Škodovih tvornic znaša čisti dobiček za prelet. leto 60.9 milij. Kč, kar predstavlja rekord. Zaposlitev se je napram letu 1936 povečala za 39%. Bruto dobiček je znašal 240.6 milij. Kč napram 164 milij. Kč v letu 1936.

Porast našega pomorskega prometa. V naše luke je v preteklem letu prispelo 102.548 ladij, ki so imele skupno 20.85 milij. neto registrskih ton. V letu 1936 je prispelo v naše luke 100.146 ladij z 19.42 milij. ton.

Cene pšenici in koruzi še vedno popuščajo, in sicer ponujajo pšenico po 185 do 215, koruzo pa po 113 do 114 din za 100 kg.

Situacija na vinskem trgu. Od 1. januarja pa do danes so cene dalmatinskemu vinu narasle za 40%. Šibenik kot središče vinske trgovine v Dalmaciji plača sedaj za črno vino v kletih 4 do 4.50, belo vino pa po 4.50 do 5 din za liter. Zaloge so zelo male.

Naša trgovinska bilanca letos pasivna. V prvih 4 mesecih 1938 smo izvozili blaga v vrednosti 1569.5 milij. din, uvozili pa smo blaga v vrednosti 1743.85 milij. din, tako da je letos v prvih štirih mesecih naša trgovinska bilanca pasivna za 174.3 milijona din. Lani je bila naša trgovinska bilanca v istem razdobju aktivna za 334.6 milijona din.

Nova delniška družba se je ustanovila v Beogradu in sicer pod imenom »Tesla« tvornica žarnic. Delniški kapital znaša 2 milijona din.

Trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Nemčijo, ki se vršijo v Berlinu, trajajo že 14 dni. Doslej je dosežen sporazum o ureditvi obsejnega prometa, o veterinarski konvenciji in o carinskih tarifah. Vprašanje ureditve plačilnega prometa in kontingentov pa še ni rešeno in se bodo

pogajanja o teh vprašanjih še zelo zavlekla, tako da ni pričakovati, da bi bila pogajanja končana pred 1. junijem.

Slivnica

V nedeljo so vprizorili Sokoli v Slivnici igro »Micki je treba moža«. Videlo se je, da se igralci niso zaman trudili. Vse prisotno občinstvo je z velikim zadovoljstvom spremljalo potek igre. Da so igralci res zadovoljili, je pokazala publika sama, ki je viharo aplavdirala igralcem. S polno nežnostjo in živahnostjo je podala tip kmečkega dekleta Micke s. Drevenškova Stanka, Janeza, ki je zelo posrečeno igral dohtarja in kmečkega fant, je igral br. Docaner. Br. Šnuderl je izdelal lik pristnega očeta Matveja, ravnotako s. Plakolmova vlogo deklet Urše. Mnogo odobravanja in navdušenja je žela tudi Repla, vaška kletulja, ki jo je predstavljala s. Špurejeva. Tudi Nacla (Bregantova), Nacek (Docaner A.), Jurij (Bregant) in ostali igralci so popolnoma ustrezali. Da smo želi razen tega še lep gmotni uspeh, se moramo v prvi vrsti zahvaliti br. društvom iz Fram, Hoč, Rač, Razvanja, Polskave, razen tega na šim vrlim Skokolanom ter članom slivniške »Vzajemnosti«. Zdravo!

Iz življenja in sveta

Birobidžan

Pred desetimi leti je bil določen eden najbogatejših krajev sovjetskega Daljnega vzhoda Birobidžan po sklepu sovjetske vlade za židovske naseljence. V aprilu 1928 so se odpeljali prvi židovski kolonisti na Daljni vzhod. V Birobidžanu pridobivajo zlato, železo, premog, azbest, grafit in marmor. Tudi zemlja je tam rodovitna. Vse to naravno bogastvo so morali ljudje pridobivati iz zemlje, tako da je pomenilo prvih deset let za nje deset let težkega dela. V teh letih se je naselilo v Birobidžanu okrog 20.000 židov. Leta 1934 je bil Birobidžan po sklepu sovjetske vlade reorganiziran v avtonomno židovsko oblast.

V Birobidžanu obratuje zdaj mnogo državnih industrijskih podjetij. Tudi poljedelstvo se lepo razvija. Židovskim kolonistom so dodelili 50.000 ha zemlje. V avtonomni židovski oblasti je zdaj 120 šol, kjer se uči okrog 15.000 otrok. Ra-

zen tega ima Birobidžan 4 tehnike, glasbeno šolo za otroke in baletno šolo. — Glavno mesto te oblasti Birobidžan je bilo na novo zgrajeno.

Za frank — krasna palača

Neverjetno se sliši, da bi bila ogromna palača sredi Pariza na razpolago za en frank in vendar je tako. Sredi najelegantnejšega pariškega okraja stoji krasna doudeauvilliska palača in najemnina za njo znaša letno samo en frank. Kdo pa je srečni najemnik, ki mu lahko zavida vsi drugi najemniki na svetu? To je italijanski kralj, čigar poslanik bo stanoval v tej palači že v začetku junija ali najpozneje po počitnicah. Dosedanja palača italijanskega poslanstva v Parizu ne ustreza več svojim namenom, zlasti bi pa ne mogla biti primerna v bodoče za poslanika abesinskega cesarja. Zlasti vrt v rue Grenelle št. 50, kjer je zdaj italijansko poslanstvo, je premajhen, dočim ima nova palača krasen velik vrt.

Stara navada je že, da si velike in stare države tako medsebojno posojajo krasne, razkošne palače, kjer prebivajo njihovi poslaniki. Tako plačuje tudi Francija za krasno palačo Farnese, kjer je sedež francoskega poslanstva, samo eno liro letne najemnine. Prav za prav je njena najemnina večja, če računamo tečaj franka in lire.

Drobne — poučne

Irska je imela prvo bolnišnico v zapadni Evropi. Ustanovila je to bolnišnico kneginja Macha kot zdravstveni zavod za vsakogar, dočim so bile prej take ustanove le za plemenitaške rodbine. Največja bolnišnica na svetu je menda v severni Ameriki v mestu Los Angeles. V njej je prostora za 8500 bolnikov.

Zdravilno moč elektrike je prvi spoznal že rimski zdravnik Skrbionij. Že v l. 48. pred Kr. r. je namreč bolnikom, ki so trpeli na revmatizmu ali dolgotrajnem glavobolu, nasvetoval drgnjenje s trepetlikovino, katere električna moč je sam izčrpno preiskaval. Šele l. 1744. so začeli uporabljati električni stroj v zdravilstvu.

Prvo transfuzijo krvi iz človeka na človeka je izvršil 15. junija 1667 francoski zdravnik Jean Denis. Proti tej transfuziji pa je nastalo splošno nezamiselje in sam parlament je nato prepovedal prenašanje krvi.

Razno

MILOSTIVA!

Vaš krzneni plašč in ostalo kožuhovino Vam shranim čez poletje najskrbneje, ob enem Vam temeljito popravim po znižani ceni Peter Semko, krznar in izdelovatelj unič. čepic. Maribor, Gosposka ulica 37. 2633

POKROMANJE, POKILOVANJE VSAKE VRSTE, dobro in poceni izvršuje »Ruda«, Maribor, Trstenjakova 5. 2821

BIRMSKI BOTRI Molitveniki od din 6.— naprej. Papirnica Nowak, Gosposka ul. 9. 3009

Za letošnje sezono sprejemam LETOVISČARJE NA HRANO IN STANOVANJE.

Hiša stoji v sredini sadnega vrta, oddaljena od vode Drete 15 korakov, enako od glavne ceste, po kateri vozi dvakrat dnevno avtobusna pošta na postajo Šmartno ob Paki. V bližini je lep smrekov gozd, pošta v hiši. Franc Ježovnik, Kokarje, Mozirje. 3050

LEŽALNI STOLI od din 48.— naprej pri tvrdki »Obnova« F. Novak. Jurčičeva 6. 3102

ŽGANO APNO vagonске količine naročite pri Kmetijski družbi. Melje 12. telefon št. 20-83. 3114

VINOTOČ HABAKUK odprt. 3127

ZA BIRMANCE so aktovke, ročne torbice, denarnice in nahrbtniki najprimernejša darila. Veliko izbiro in po nizkih cenah priporoča Ivan Kravos, Aleksandrova 13. 3129

VINOTOČ MAJOR ZENKOVIČ

Razvanje-Pivola, odprt. 3130

DIN 500.— DAM ONEMU ki ni preskrbi stalno službo. Naslov v upravi. 3142

Posesi

STAVBENE PARCELE v centru, prvovrstni prostor ugodno na prodaj. Valjak, kino »Union«. Maribor. 1317

Pet minut od postaje Hajdina, prodam

LEPO HIŠO novo zidano. Albin Vnuk, zidar, Sp. Breg, Ptui. 3124

ENODRUŽINSKO HIŠO 1000 m² zemlje, prodam. Zg. Radvanje, Firmova 36. 3137

ŠTIRISTANOVANJSKA HIŠA vili slična, napredaj. Cena din 130.000. Potreben kapital din 100.000. Vprašati Franko panova 35 Divjak. 3139

NOVA HIŠA z gospodarskim poslopjem, vrtom, njivo in vodniakom napredaj v gotovini. Vprašati v gostilni »Pri Amerikancu«. Zrinjskega ul. 1. Studenci pri Mariboru. Posredovalci izključeni. 3105

Prodaj

JEDILNICA poljištvu, tudi posamezno in različno poceni na prodaj: Maistrova ul. 3 prtljičje, desno. 3121

MLADEGA PSA pasme doberman, prav poceni oddam v dobre roke. Pobrežje, Aleksandrova 99. 3131

Moderna KUHINJSKA KREDENCA napredaj pokromani okovi, plošča 140x60. Mizarstvo Gregorčičeva 8. 3144

MOŠKO KOLO

v dobrem stanju, poceni na prodaj. Same, frizer. Studenci, Aleksandrova cesta. 3145

Sobo odda

ODDAM SOBO in shrambo. Beogradska 18. 1328

SOBO

kuhinja in opremljeno sobo s štedilnikom takoj oddam. Naslov v upravi. 3154

Stanovanje

GOSPODA

sprejemem v svo oskrbo, kakor tudi par oseb na hrano. Kraker, Livada 5. 3120

ENOSOBNO STANOVANJE s l. VI. 1938 oddam v Krčevini. Praprotnikova 18. Ogled dne 26. V. 38 med 10.30 do 11.30 ure. 3134

SOBO IN KUHINJO

oddam takoj drž. nastavljenec brez otrok. Glavni trg 3. 3153

Stanovanje išče

IŠČEM STANOVANJE

dve sobi s kuhinjo in vrtom v okolici Maribora oziroma predmestju. Plačam tudi polletno naprej. Naslov v upravi »Večernika«. 3097

GOSPODIČNA

išče stanovanje z svo oskrbo pri boljši družini. Pomudbe pod »Takoj« na upravo. 3122

Službo dobi

KROJAŠKI POMOČNIK

boljša moč, za velike komade, ki ima lasten stroj, dobi stalno službo pri večji tvrdki. Naslov v upravi. 3125

Mlado, marljivo
DEKLICO
za trgovino sprejme cvetli-
čarna F. Weiler. 3138

PRODAJALKO
aktivno športarico, sprejem
Pismene ponudbe s sliko na
upravo tega lista pod »22222«
3143

ŠIRITE »VEČERNIK«!

Dobrega
BRIVSKEGA POMOČNIKA
sprejemem takoj. Kralj, Melj-
ska cesta. 3146

HISNO POMOČNICO
z letnimi spricčevali, pridno in
pošteno, ki zna samostojno
in dobro kuhati sprejemem.
Papirnica Brišnik. Maribor,
Slovenska ul. 11. 3149

Za birmo!

**Svilo za obleke, otroške kom-
bineže, nogavice, rokavice**
kupite najcenejše pri

F. Kramaršič
Maribor, Gosposka ulica 13

Perilo
Moda
Krojaški
pribor

Vse za birmo

svileno blago,
venčki, spodnje perilo,
nogavice, rokavice,
otroške srajce
prinaša

Tekstilana Büdefeldt
Maribor, Gosposka ul. 14

Spomnite se CMDI

Olepševalno društvo za Magdalensko predmestje v Mariboru

javlja tužno vest, da je umrl njegov dolgoletni, velezaslužni
predsednik

Ivan Kejžar

višji revident juž. železnice v pok.

Dragega pokojnika spremimo k večnemu počitku v četrtek,
dne 26. maja 1938 ob 1/2 17. uri iz mrtvašnice na Pobrežju na
mestno pokopališče.

Odbor.

Potrti, neizmerne žalosti naznanjamo podpisani vsem so-
rodnikom, prijateljem in znancem, pretresujočo vest, da je naš
iskreno ljubljeni, nepozabni atek, stari atek, brat, stric, tast
in svak, gospod

Josip Ingolič

strojevodja v pok.

v torek, dne 24. maja ob 20. uri po dolgi, muke polni bolezni,
previden s tolažili sv. vere v 63. letu bogu vdano preminul.

Zemeljski ostanki nenadomestljivega pokojnika se bodo
v petek, 27. maja 1938 ob 15. uri položili k večnemu počitku
iz mrtvašnice mestnega pokopališča v rodbinsko grobnico na
Pobrežju.

Sv. maše zadušnice se bodo darovale v soboto, 28. maja
ob 7. uri v župni cerkvi Sv. Magdalene in pri Sv. Martinu pri
Vurbergu.

Sv. Martin pri Vurbergu, Marenberg, Maribor, 25. maja 1938.

Žalujejo rodine:
Kostajnshek-Brudermann.

Modna novost: pulover...

spet ljubljene mode

Najsi bo pulover iz svile ali iz volne -- v njem ste vedno lepo oblečeni. Pulover je pripraven za vsak šport in zadovoljuje tudi najbolj razvajene žene. Dobro pristojta vsaki osebi, nosi se ga lahko ob vsaki priložnosti in predvsem: zlahka se ga opere! V blagi, obilni peni milnih lusk Lux postane vsak pulover zopet kot nov: niti se uravnajo, a barve požive.

LUX za vse poletne tkanine
SE RAZTOPI TUDI V MRZLI VODI!

Vrtni namizni prti

indantren

Tekstilana Büdefeldt
Maribor, Gosposka ul. 14

Širite »Večernik«

Rešite se revme v Varaždinskih Toplicah!

Celokupno zdravljenje to je: stanovanje, žveplene ali blatne kopeli, prvoazredna preskrba v prvi kopalški restavraciji s taksami stane do 15. junija dnevno od

Din 60.—

Zahtevajte, dokler še imamo sobe na razpolago pro-
spekte in pojasnila od ravnateljstva radioaktivnega
žveplene kopališča

Varaždinske Toplice

V globoki žalosti javljamo sorodnikom, prijateljem
in znancem, da nas je včeraj, pozvan od Vsemogočnega,
zapustil v 67. letu starosti ljubi in dragi soprog, oče,
dedek, brat, stric, zet in tast, gospod

Ivan Kejžar

višji revident j. žel. v p., bivši član pr. narodne skupščine
Pogreb se vrši 26. maja ob 1/2 17. uri iz mrtvašnice
na mestnem pokopališču na Pobrežju na magdalensko
pokopališče.

Sv. maša zadušnica se bo opravila 27. maja 1938
ob 7. uri v mariborski stolnici.

Maribor, 25. maja 1938.

Amalija, soproga dr. Mirko, sin Ivanka, hčerka
Jana, vnukinja Alojz Randl, zet, bratje, sestre in
ostalo sorodstvo.

Lenka

»O, ljuba gospodična Marinka, ti go-
spodje filozofi so vzdignili tak rebeljon,
da ne bo nič —.«

Špina si je oddahnil in lovil kljuko, da
vstopi, toda v tem so se odprla vrata
druge sobe in naglo se je pojavil Fribort,
ta drzni smeli Fribort. — Vsemu je bilo
konec.

Špina je omahnila roka. — Poleg te
čeljusti se ne more postaviti, za to ni
imel korajže; vedel je, da bi pogorel.
Grenkoba zavisti in ljubosumnosti mu
je zalila srce. Stal je še vedno upognjen
pri vratih in moral gledati, kako je go-
spodarjeva Marinka presenečena zadrž-
tela in zardela.

»Dobro, da greste, gospod Fribot —«
in gospodična Elis je na kratko poveda-
la Marinkino željo.

»S slavnimi majales sicer slabo kaže,
ali ker si jih želite, jih priredim jaz, pa
bodo tako glasni in veseli kakor druga
leta —.«

»Bomo videli, če ste tako vsemogoč-
ni!«

»Stavimo; za kaj?«

»Če stavo izgubite, vam bom dala šop
kopriv —.«

»Če jo pa dobim, pa šopek vijolic, tak
kakor —« in pomenljivo umolknil.

»Dobro, torej šopek —« mu je hitro
segla Marinka v besedo in se plaho ozrla
na gospodično Elis.

Spomin na poljub, ki ji ga je Fribort na
stopnicah ukradel, je zbudil rožnato sen-
co tiste udečice, ki je tokrat polila njeno
mehko lice.

Špina je bil kakor na trnju. Vse izrabi
ta Honak, česa si le ne izmisli! Ljubo-
sumnemu filozofu je bilo zdaj še prav,
da je Marinka z lahnim pozdravom zbe-
žala iz sobe.

Zunaj se je namreč slišal glas hišne go-
spodinje, ki je klical Marinko domov.

Ko je kmalu nato Fribort stopil v sobo,
je trčil med vrati ob Špino, ki je nekam
hitel.

»Kam pa tako urno?«

Odgovorilo mu je nerazumljivo mrmra-
nje.

Nastal je večer pred sv. Filipom in Ja-
kobom.

Prijeten večer, toda brez luči na ne-
bu. Zato pa je na poliških višavah, pri
strokovskih gozdovih in vseokoli po celi
pokrajini, zaviti v sivo, tajinstveno ode-
jo, zagorela množica gorečih grmad.
Mladina in odrasli so prihajali iz vsega
mesta na plan, gledati kako sežigajo ča-
rovnice. Največja truma se je zbrala na
griču pri znamenju sv. Prokopa, nad ka-
terim je mlado listje stare, košate lipe
šuštelo. Malo dalje je gorela velika gr-
mada, okoli katere so poskakovali živali-
ni fantje, vriskali in prepevali.

Ob strani je stal Vavrena, obrnjen od
ognja. Ni se pridružil svojim tovarišem,
ki so se tu zbrali. Iskal je samoto.

Zamišljen je gledal proti nadošinskem
gaju, ki je črnel v večernem mraku pro-
stran in tajinstven. Izmed temnega drev-
ja se je dvigal bol, gosposki dvorec, ka-
kor tih, zapuščen gradič in v dolini, ka-

mor niso segale dolge, mračne sence
temnega gaja, je bliščala jasna gladina
širnega koširskega ribnika.

Za gajem po vrhovih na obzorju pa so
plapolale grmade in migljale lučice.

Večer, grmade, svetloba in kriki, vse
je spominjalo Vavreno na dom. Nehote je
zašel v misli v otroška leta, ko je po-
stavljaj na griču grmade, jih zažigal, ska-
kal preko ognja in vriskal. — Roj spomi-
nov mu je zablisnil v glavi kakor pršeče
iskre.

»Ne vem, kaj imajo na tem!« se je za-
čulo ob strani.

»Oh, preprosti narod!«

Po glasu je spoznal gospo Ronbinkovo
in iz dodatka gospodično Loti. Ni se niti
obrnul, da bi ga ne spoznali, odšel je in
se brez misli spustil ob meji proti polju.
Dane so šle naprej, hrup in krik sta med
lela, dokler nista skoro utihnila.

Vavrena se je spet predal mislim. —
Hladen vetrič je zapihal preko mlade set-
ve. Orošena trava je bila mehka kot
baršun.

(Dalje.)